

ภาวะเศรษฐกิจรัสเซียปี 2562 จะถอยหลัง

จากบทความที่แสดงข้อคิดเห็นของ Vladislav inozemtsev ผู้บริหารศูนย์ศึกษายุคหลังอุตสาหกรรมของกรุงมอสโก ได้สะท้อนให้เห็นถึงสถานะทางเศรษฐกิจของรัสเซียที่อาจจะกลับไปสู่ภาวะถดถอยอีกครั้งหนึ่งหลังจากที่เพิ่งฟื้นตัวมาได้ไม่นาน ซึ่งถือว่าการวิพากษ์วิจารณ์นี้เป็นมุมมองเชิงลบที่ตรงข้ามกับฝั่งรัฐบาลและสื่อทั่วไปที่เห็นว่าเศรษฐกิจของรัสเซียจะเติบโตได้อย่างต่อเนื่องถึงแม้ว่าจะไม่หวือหวานักก็ตาม ส่วนเนื้อหาที่ทำนายว่าประชากรจะประสบกับความยากลำบากมากขึ้นอย่างไรในปีนี้นั้น มีดังนี้...

เปิดศักราชปีใหม่มาประชากรรัสเซียก็ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงใหญ่ 2 ประการ คือ การปฏิรูประบบเงินบำนาญและการปรับขึ้นภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยสิ่งแรกอาจจะสร้างความรับรู้ต่อสาธารณะได้ไม่ชัดเจนมากนักแต่อย่างหลังส่งผลให้ผู้ค้าปรับป้ายราคากันยกใหญ่ จริจอยู่ที่ดูเหมือนว่าราคาจะปรับขึ้นเพียงร้อยละ 2-3 ไม่น่าจะมีผลกระทบมากเท่าใด แต่มันเป็นโอกาสให้ผู้ผลิตหรือพ่อค้าถือโอกาสหาผลประโยชน์มากกว่าที่ควรจะเป็น ในภาพรวมรัฐบาลวางแผนว่าจะมีรายได้เพิ่มขึ้นจากส่วนนี้ 620,000 ล้านรูเบิลต่อปี แต่มันจะเป็นภาระแก่ผู้บริโภคมากกว่านั้น 2 เท่าตัวเป็นอย่างน้อย อีกทั้งยังมีการปรับภาษีสรรพสามิตจากสุรา บุหรี่ และยาสูบอีกร้อยละ 10 ด้วย

ปัจจุบันนี้อัตราภาษีสรรพสามิตอยู่ในช่วงร้อยละ 25 (เบียร์) ถึงร้อยละ 60-75 (เหล้าวิสกี้และบุหรี่ราคาต่ำ) อันจะทำให้ประชาชนทั่วไปต้องควักกระเป๋าเพิ่มในส่วนนี้ 260,000 ล้านรูเบิลสำหรับปีนี้ ยังไม่รวมภาษีสรรพสามิตน้ำมันดีเซลและเบนซินที่จะปรับ

เพิ่มขึ้นอีกเกือบร้อยละ 50 นั่นหมายความว่าผู้บริโภคต้องจ่ายเพิ่มขึ้นอีก 3.1-3.6 รูเบิลต่อลิตร ณ ราคาในปัจจุบัน นับเฉพาะค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพลังงาน น้ำมันนี้ต้องจ่ายเพิ่มรวมอีก 450,000 ล้านรูเบิล

นอกจากนั้น อัตราภาษีพิเศษขั้นต่ำก็ถูกปรับขึ้นด้วยเช่นกันตามอัตราเงินเฟ้อ ส่วนค่าใช้จ่ายของผู้ประกอบการที่เป็นเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมก็ถูกปรับขึ้นอีกร้อยละ 10-13 ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้เป็นเพียงบางส่วนของระบบภาษีที่กำลังจะเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2562 หากจะเหมารวมทั้งหมดของทั้งประเทศแล้วประชากรจะต้องมีภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นทั้งสิ้นประมาณ 2.5 ล้านล้านรูเบิล ในการจับจ่ายสินค้าและบริการ (ประมาณร้อยละ 60-70 เข้ากระเป๋าภาครัฐ)

ที่สำคัญไม่แพ้กันคือการขึ้นราคาของบริษัทในรัฐวิสาหกิจ อย่างเช่น ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคมปีนี้ อัตราค่าโดยสารสาธารณะโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 7 ในเมืองใหญ่ (ร้อยละ 5.1 ในกรุงมอสโก) ไหนจะต้องจ่ายค่าสาธารณูปโภคเพิ่มอีกร้อยละ 1.7 และจะปรับขึ้นถึงร้อยละ 2.4 ในช่วงกลางปีนี้ อีกทั้งประชากรในเมืองต่างๆ ที่ใช้บริการสาธารณะอย่างที่จอดรถก็ต้องเตรียมควักกระเป๋าเพิ่มอีกเช่นกัน ไม่เว้นแม้แต่ค่าบริการเก็บขยะของภาครัฐก็เตรียมขึ้นราคาอีกด้วย

หันมามองเรื่องค่าใช้จ่ายในการสื่อสารบ้าง ก็จะมีคำตอบเดียวกันอีกว่าค่าใช้จ่ายบริการโทรศัพท์มือถือและค่าบริการรักษาเครือข่ายก็ต้องขึ้นราคาเหมือนกันจากกฎหมายใหม่ที่ต้องการยกระดับให้ภาครัฐสามารถติดตามควบคุมข้อมูลข่าวสารได้มากขึ้น ขณะเดียวกันมีความเป็นไปได้ว่ารัฐบาลจะหาทางล้างเงินสดจาก

กระเป๋าสตางค์ประชาชนอย่างแนบเนียน เช่น การขึ้นอัตราดอกเบี้ยที่จะเพิ่มภาระการชำระหนี้กับผู้กู้ ในปีที่ผ่านมาเฉพาะการปล่อยสินเชื่อที่อยู่อาศัยเพียงอย่างเดียวสามารถสร้างกำไรได้มากถึง 3 ล้านล้านรูเบิล และหากขึ้นอัตราดอกเบี้ยเพียงร้อยละ 1.5-2 ในปีนี้จะเพิ่มภาระเพิ่มขึ้นของประชาชนอย่างน้อย 200,000 ล้านรูเบิล

ถึงแม้ว่าจะไม่สามารถคำนวณออกมาได้อย่างชัดเจนว่าผู้บริโภคจะต้องจ่ายเพิ่มอีกเท่าไรจากมาตรการต่างๆ ของภาครัฐ แต่เป็นที่แน่นอนว่าต้องมีภาระการใช้จ่ายเพิ่มเป็นเงินก้อนโตทีเดียว ขณะที่มองไม่เห็นว่าการรัฐจะมีมาตรการอะไรที่จะช่วยยกระดับรายได้เฉลี่ยให้ครอบคลุมภาระค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น ถ้าพลังงานเบี้ยบานาญที่จะปรับเพิ่มขึ้น 1,000 รูเบิลต่อเดือน (จากเงินงบประมาณ 500-520 พันล้านรูเบิล) ก็ไม่ได้ทำให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ดีขึ้นแม้แต่น้อยเลยสำหรับปีนี้ สิ่งที่น่าจะเป็นไปได้มากที่สุดคือรายได้สำหรับการใช้จ่ายจะลดลงอย่างรวดเร็วเสียมากกว่า

หากถามว่าประชากรจะตอบสนองอย่างไรต่อนโยบายของภาครัฐที่เปลี่ยนไป ก็น่าจะมีการหลีกเลี่ยงภาษีกันอย่างกว้างขวางถึงแม้ว่าจะมีการออกมาตรการป้องกันอย่างเต็มที่ก็ตามแต่ก็ยังคงไม่มีประสิทธิภาพมากพอ ขณะเดียวกันผู้บริโภคก็จะมองหาสินค้าราคาถูกและหลีกเลี่ยงการซื้อสินค้าครั้งละมากๆ

ด้วยเหตุนี้จะมีธุรกิจสีเทาเกิดมากขึ้นซึ่งส่งผลให้เกิดธุรกรรมทางการเงินที่ไม่อยู่ในระบบตามมา ธุรกิจภาคเอกชนต้องคืนร่นขนขวายมากขึ้นและทำให้เศรษฐกิจทั่วไปชะลอตัวลงได้ โดยที่ภาคธุรกิจเหล่านี้ถือว่าเป็นตัวคูณสำคัญทางเศรษฐกิจของโครงการจากภาครัฐ

แม้ว่าได้มีการปรับตัวเลขการเติบโตทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2562 ลงจากร้อยละ 2.2 เหลือ 1.5 แล้วก็ตาม แต่ก็ถือว่ายังไม่ได้สะท้อนสภาพที่แท้จริง มองย้อนไปในปี พ.ศ. 2560-2561 รายจ่ายเพื่อการบริโภคโดยรวมของประชากรคิดเป็นร้อยละ 48 ของ GDP แล้วตั้งสมมติฐานว่าหากเงินก้อนนี้ถูกหักไปไม่ต่ำกว่าร้อยละ 4 จากปัจจัยเงินเฟ้อ มันจึงเป็นการยากที่จะชี้ชัดว่าที่จริงแล้วเศรษฐกิจมีการเติบโตเพียงใด แต่เป็นไปได้ว่า GDP อาจะติดลบร้อยละ 1.2-1.6 ด้วยซ้ำไป

กล่าวโดยสรุป มีความเป็นไปได้ว่าในปี พ.ศ. 2562 เศรษฐกิจของรัสเซียจะวนเวียนเข้าสู่สภาวะถดถอยอีกครั้งถึงแม้ว่าเศรษฐกิจโลกจะยังเติบโตและระดับราคาน้ำมันโลกอยู่ที่บาร์เรลละ 58-65 ดอลลาร์สหรัฐก็ตาม เศรษฐกิจรัสเซียจะมีสภาพคืบคลานไปข้างหน้าอย่างช้าๆ อีกยาวนาน

ที่มา: *The Looming Russian Recession*, by Vladislav inozemtsev, The Moscow Times, 29 January 2019

